

Správa o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os	Vzdelávanie
Špecifický cieľ	1.1.1 Zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov
Prijímateľ	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a
Názov projektu	Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšť'a
Kód projektu ITMS2014+	312011S716
Názov pedagogického klubu	Pedagogický klub - PRÍRODOVEDA
Dátum stretnutia pedagogického klubu	28. 04. 2021
Miesto stretnutia pedagogického klubu	Základná škola Klokočova 742 Hnúšť'a, Hnúšť'a, Klokočova 742, 98101
Meno koordinátora pedagogického klubu	Mgr. Kamila Kovalančíková
Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://zs1hnusta.edupage.org/

Manažérske zhrnutie:

Kľúčové slová :

Aktivizujúce metódy, výchovno – vzdelávací proces, efektívnosť, výmena skúseností.

Krátka anotácia :

Zasadnutie klubu sa zaoberalo výmenou skúseností používania aktivizujúcich metód vo výchovno – vzdelávacom procese.

Hlavné body, témy stretnutia, zhrnutie priebehu stretnutia:

Téma: Efektívnosť výchovno – vzdelávacieho procesu

Program zasadnutia klubu :

1. Otvorenie pedagogického klubu
2. Výmena skúseností s používaním aktivizujúcich metód vo výchovno – vzdelávacom procese.
3. Výmena skúseností.
4. Diskusia.
5. Závery a odporúčania.

1. Otvorenie pedagogického klubu:

V úvode zasadnutia pedagogického klubu koordinátorka Mgr. Kamila Kovalančíková pripomenula bezpečnostné opatrenia počas konania pedagogického klubu z dôvodu šírenia COVID - 19 a základné informácie k práci klubu – zvýšiť inkluzívnosť a rovnaký prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a zlepšiť výsledky a kompetencie detí a žiakov a dôležitosť plnenia úloh vyplývajúcich z národného projektu „Zvýšenie kvality vzdelávania na Základnej škole Klokočova 742 Hnúšť'a“, a že v súčasnosti ide do

popredia koncepcia vyučovania a vzdelávania s využitím prírodného prostredia, výskumne ladená koncepcia výchovno – vzdelávacieho procesu. Ďalej privítala členov Pedagogického klubu Čitateľskej gramotnosti Mgr. Annu Škôrniovú, Mgr. Janu Cikraiovú a p. Stanislavu Vetrákovú, ktorí sa zúčastnili PgK Prírodoveda z dôvodu výmeny skúseností zameraných na aktivizujúce metódy vo výchovno - vzdelávacom procese.

2. Výmena skúseností s používaním aktivizujúcich metód vo výchovno – vzdelávacom procese.

Mgr. Libiaková: Upovedomila členov klubu o aktivizujúcich metódach v prírodovednom vzdelávaní. Uviedla, že metódy práce zamerané najmä na tvorbu projektov, riešenie problémových úloh, vyučovanie pomocou IKT. Využívajú sa pritom najčastejšie metódy :

- heuristické(žiaci sa aktívne zúčastňujú na objavovaní nových poznatkov, neriešia celé úlohy, len ich časti, kroky, pri zadaní problémovej úlohy učiteľ naznačí žiakom smer možného riešenia)
- PASPSA –percepcia, analýza, syntéza, produkcia, selekcia, aplikácia-tvorba prírodovedných projektov, výrobkov
- metódy skupinového a kooperatívneho vyučovania(práca žiakov v skupinách podľa rôznych hľadísk, ktorá môže prerásť do kooperatívneho vyučovania, a to obohacuje skupinové vyučovanie o sociálne aspekty)
- problémový výklad (myšlienkový dialóg učiteľa so žiakmi, ktorý ich má dostať do stavu napätia a zápalu pre ďalšiu tvorivú prácu)
- didaktické hry
- dialogické – diskusné (vedú k zvýšeniu individuálneho porozumenia, žiaci sa učia aktívne počúvať, parafrázovať, „neskákať si do reči“, diskusia si od všetkých vyžaduje isté vedomosti vzťahujúce sa k riešenému problému)
- prípadové metódy vrátane situačnej (žiaci obdržia opis istej situácie z oblasti preberaného učiva a ich úlohou je nájsť východiská, pričom obsah situácie nemá obsahovať komentár učiteľa)
- hranie rolí -dramatizácia, inscenačné metódy (na rozdiel od situačnej nie je statická, žiaci zinscenujú rolu, situáciu, potom sa v diskusii pokúsia nájsť východisko zo situácie, nájsť riešenie problému)
- brainstorming (množstvo nápadov, v priebehu ich tvorby je zakázaná akákoľvek ich kritika, veľmi dôležitá je kombinácia, vzájomné spájanie a zdokonaľovanie nápadov, všetci účastníci sú si rovní)
- questionstorming (kladenie čo najväčšieho počtu otázok na zvolenú tému v priebehu niekoľkých minút, pričom vysoko sa hodnotia tie otázky, ktoré sú prekvapujúce, smerujúce k podstate)

Mgr. Kovalančíková : Oboznámila členov klubu s aktivizujúcimi metódami výučby v globálnom rozvojovom vzdelávaní (GRV). Vysvetlila pojem globálne rozvojové vzdelávanie a jeho potrebu uplatňovania v edukačnom procese na základnej škole. Globálne rozvojové vzdelávanie obohacuje učebný proces zdôrazňovaním globálneho kontextu týkajúceho sa vzájomného prepojenia ľudí, miest, javov a udalostí v celom svete. Svet sa globalizoval najmä politicky, ekonomicky, sociálne a mediálne. Prostredníctvom GRV dochádza k zvyšovaniu povedomia o globálnych témach, ktoré sa týkajú každého jednotlivca, skupiny, komunity, či spoločnosti. GRV pripravuje žiakov na to, ako čeliť súčasným globálnym výzvam. Podporuje praktické využitie získaných poznatkov v reálnom živote.

Globálne rozvojové vzdelávanie si preto vyžaduje taký spôsob vyučovania, ktorý dáva veciam zmysel. Charakterizujú ho nasledujúce všeobecno-didaktické požiadavky na zmysluplné učenie (sa):

- aktívnosť učenia sa – každý žiak je do učenia aktívne zapojený vlastnou činnosťou a myšlienkovou aktivitou,
- konštruktívnosť – stavia na skúsenostiach žiaka, jeho vedomostiach, spôsobilostiach a zručnostiach, učenie je vytváraním (konštrukciou) nových a ich zabudovaním do existujúceho poznatkového systému,
- kumulatívnosť – vedomosti, spôsobilosti a zručnosti na seba nadväzujú,
- zacielenosť – žiak vie, čo je cieľom učenia (sa) a stotožňuje sa s ním,
- situovanosť učenia – učenie prebieha vždy v určitom globálnom sociálnom, ekonomickom, multikultúrnom, politickom, či environmentálnom kontexte, ktorý ovplyvňuje každodenný život ľudí a ktorý je potrebné pri vzdelávaní zohľadniť,
- autoregulatívnosť – žiak postupne preberá zodpovednosť za svoje vlastné učenie sa, pričom sa zohľadňujú rôzne predpoklady a štýly učenia sa žiakov. (podľa Čáp, Mareš, 2001, upravené)

Na jednotlivých stupňoch vzdelávania sleduje GRV rôzne ciele, ktoré vplývajú aj na voľbu adekvátnych metód výučby. Na 1. stupni základnej školy je hlavnou úlohou rozvíjať všeobecné vlastnosti osobnosti, ktoré sú potrebné pre neskoršie myslenie v globálnych súvislostiach a pochopenie globálnych problémov – najmä:

- rozvoj úcty k odlišnosti
- rozvoj schopnosti aktívne počúvať

Na 2. stupni základnej školy GRV ešte nadväzuje na rozvíjanie všeobecných osobnostných vlastností a zručností, ale začína aj systematické rozvojové vzdelávanie, vytvárajú sa základy zodpovedných postojov ku globálnym problémom. Medzi ciele GRV na 2. stupni ZŠ patrí najmä:

- rozvoj analyticko-kritického myslenia
- rozvoj úcty k humanistickým hodnotám
- prehľbovanie otvorenosti voči kultúrnej rôznorodosti

- rozvoj pocitu globálnej zodpovednosti

Aktivizujúce metódy výučby

Dôležitou podmienkou efektivity GRV je používanie aktivizujúcich metód výučby, ktoré spolu s príslušným obsahom participujú na rozvíjaní životných zručností žiakov ako občanov v globálnom svete. Výučba je teda procesom súčinnosti učiteľa a žiakov. Aktívny má byť nielen učiteľ, ale aj žiak, čo predpokladá menej direktívne riadenie učebných aktivít žiakov. Aktivizujúce metódy sú postupy, ktoré vedú vyučovanie tak, aby boli výchovnovzdelávacie ciele dosahované najmä na základe vlastnej učebnej práce žiakov, pričom sa dôraz kladie na riešenie problémov. V kontexte s činnostným, skúsenostným a zážitkovým vyučovaním majú silný potenciál inovovať výučbu v triedach. Medzi aktivizujúce metódy patria:

- 1) dialogické (diskusné) metódy
- 2) metódy skupinového vyučovania a kooperatívneho učenia
- 3) projektové metódy
- 4) metódy rozvíjajúce kritické myslenie
- 5) prípadové metódy (vrátane situačnej metódy)
- 6) hranie rolí (dramatizácia, inscenačné metódy)
- 7) simulačné metódy
- 8) metóda objavovania a riadeného objavovania
- 9) výskumné metódy
- 10) didaktické hry

Mgr. Henčová: Uviedla využívanie aktivizujúcich edukačných metód vo vyučovaní. Čo sú metódy a ako sa delia, v ktorej časti hodiny ich využiť, si môže učiteľ prečítať (zopakovať) na v dokumente MPC : https://mpc-edu.sk/sites/default/files/publikacie/harausova_h._-_ako_aktivizujuco_vyucovat_odborne_predmety.pdf

Ide o kompetenciu učiteľa “ ako“ učiť.

K profesijnému rastu a rozvoju každého pedagóga patrí sledovanie vývoja metodík v jeho predmete a ich aktívne využívanie. Dnes sledujeme v celosvetovom meradle obrovský nárast a rozvoj didaktických nástrojov **aktívneho učenia**, máme k dispozícii celé súbory techník a aktivít rozdelených podľa potrieb žiakov a učiteľov.

Metódy aktívneho učenia s prvkom otvorenosti rešpektujú žiaka nie ako „nádobu na učivo“ ale ako otvorený a uvedomujúci sa systém v neustálej interakcii s okolím.

Učenie si vyžaduje stres i pokoj, zapojenie tela i mysle, individuálnej práce i práce tímovej, disciplínu a uvoľnenosť .

„Dobré učenie je viac o kladení otázok než o dávani správnych odpovedí.“ (Josef Albers)

Aktivizujúce vyučovacie metódy zlepšujú vyučovací proces a vyučovanie je efektívnejšie.

Ich prínos: zmena statickej na dynamickú formu vzdelávania žiakov, tieto aktivizujúce metódy prinášajú procesy, ktoré vytrhnú žiaka zo zóny komfortu, čím sa dostáva za hranice poznaného, naučeného a bezpečného-vstupuje do zóny učenia vtaiahnutie žiakov nenásilným spôsobom do problematiky zvýšenie ich záujmu o preberanú tému, intenzívnejšie prežívanie- myslenie – konanie zmena vzťahu medzi učiteľom a žiakmi- neautoritatívne, slobodné prostredie k práci rozvoj komunikačných a prezentačných schopností, rozvoj schopnosti obhajovať vlastný názor rozvoj kritického myslenia, kreativity, vcítania sa do určitých rolí. Treba si však uvedomiť , že vyučovanie takýmito metódami kladie na učiteľa vyššie nároky, pretože si vyžaduje dlhší čas na prípravu, správny výber učiva a taktiež je náročnejšie na materiálno-technické vybavenie pri jeho realizácii.

Metódami vyučovania sa venoval aj projekt „To dá rozum“ a môžeme sa dočítať zaujímavé informácie o danej téme na stránke: <https://analyza.todarovum.sk/docs/342400002ka0a/>

Témou aktivizujúcich metód sa zaoberá aj ŠPÚ, napr. na str. https://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/ucebnice-metodiky-publikacie/globalne_vzdelavanie_metody_vystup-phu_20.pdf

V dokumente sa píše, že aktivizujúce metódy sú postupy, ktoré vedú vyučovanie tak, aby boli výchovnovzdelávacie ciele dosahované najmä na základe vlastnej učebnej práce žiakov, pričom sa dôraz kladie na riešenie problémov.

Ing. Horváthová: Nadviazala na Mgr. Brndiarovú a uviedla nám aktivizujúcu metódu BRAINWRITING (BW), ktorú využíva počas hodín geografie v 5. A a v 5. B. **BRAINWRITING (BW)** je písomná obdoba brainstormingu. Využitie tejto metódy je podobné ako pri brainstormingu, rozdiel je len ten, že nápady sa nehovoria, ale píšú. Je to vhodná metóda, keď žiaci nechcú verejne diskutovať, majú obavy, psychické zábrany. Výhodné je použiť tento variant pri veľkých skupinách, alebo aj keď dôjde k opačnej situácii, žiaci sa prekrikujú, chceme ich utíšiť. Najjednoduchšie je písanie nápadov na lístky – post-it, ktoré priebežne alebo koordinovane po skupinách prilepia na plagát s napísanou otázkou či problémom.

Mgr. Brndiarová: Uviedla príklady aktivizujúcich metód, ktoré podporujú záujem o učenie, intenzívne prežívanie, myslenie a konanie. Využívajú získané skúsenosti a vedomosti, podporujú a rozvíjajú poznávacie procesy žiakov a študentov.

Príklady aktivizujúcich metód:

Hranie rolí

Táto metóda umožňuje demonštráciu schopností, nápadov, predstáv a pocitov v simulovaných situáciách na základe skutočnej životnej skúsenosti. Umožňuje žiakom vysporiadať sa s mnohými náročnými situáciami a spätne uvedomiť si správanie, postoje a schopnosti iných, ale aj svoje. Jedná sa o metódu jednoduchú pre učiteľa (ľahká príprava, organizácia a vedenie), ale pomerne náročnú pre žiakov. Vyžaduje si praktické zvládnutie sociálnych a komunikačných zručností. Prostredníctvom tejto metódy majú žiaci

možnosť uplatniť teoretické poznatky v praktických činnostiach. Dôraz sa kladie na schopnosť vcítiť sa do zadanej úlohy a čo najvernejšie ju s použitím všetkých poznatkov a skúseností zahrať. Túto metódu môže využívať celá trieda. Učiteľ ju však rozdelí do skupín ktoré postupne hrajú svoje scenáre. Vyučovanie touto metódou väčšinou obsahuje tri fázy: *preštudovanie zadaného scenára, rozdelenie, príprava a precvičovanie určených rolí, zhodnotenie priebehu hrania rolí.*

Dvojité kolotoč

Medzi vhodné aktivizujúce metódy patrí aj metóda dvojitého kolotoča, pri ktorej študenti sedia v kruhu tvárou von a druhá skupina študentov utvorí okolo nich druhý kruh tvárou do kruhu. Táto metóda je náročná na priestor a na čas, preto je vhodné ju využiť na hodinách s menším počtom študentov. Dvojité kolotoč je skupinová vyučovacia metóda, používa sa na rozvoj verbálnych a neverbálnych komunikačných schopností pri vyučovaní stanovenej témy. Pre realizáciu metódy je nutné upraviť priestor triedy. Zo stoličiek vytvoríme dvojité kolotoč, t.j. dva sústredené kruhy – vnútorný a vonkajší. Rozdelíme študentov do dvoch skupín s párnym počtom. Prvá skupina sa posadí do vnútorného kruhu, tvárou von z kruhu. Druhá skupina s rovnakým počtom sa posadí do vonkajšieho kruhu, tvárou dovnútra, oproti študentom prvého kruhu. Všetci sedia v pároch proti sebe a takto pracujú.

Akvárium so zlatou rybkou

Existujú dve verzie tejto metódy, a to otvorená a zatvorená. Stoličky musia byť usporiadané v dvoch kruhoch čelom do prostriedku. Skupina vnútorného kruhu aktívne diskutuje na určenú tému a skupina vonkajšieho kruhu pozoruje diskutujúcich. Po diskusii študenti z vonkajšieho kruhu komentujú svoje pozorovania a hodnotia svoje pocity. Pri metóde otvoreného akvária zostávajú v prostriedku 2 stoličky neobsadené. Kedykoľvek v priebehu diskusie sa môže ktorýkoľvek člen z vonkajšieho kruhu premiestniť na voľnú stoličku a zapojiť sa do diskusie. Táto vyučovacia metóda vedie k nácviku objektívneho pozorovania celého procesu.

Kruhy

Študenti sedia v kruhu a vyjadrujú sa k danej téme jeden po druhom. Metóda kruhu môže byť využitá na mnohé účely. Napríklad na hodnotenie, na riešenie problému, na pozitívnu motiváciu, na zoznamovanie sa a podobne.

Snehová guľa

Táto jednoduchá skupinová vyučovacia metóda je stredne obtiažna na prípravu a organizáciu vyučovania, ale je nenáročná na vedenie vyučovania. Práca sa odlišuje od ostatných skupinových metód tým, že sa začína od jednotlivca (nie od skupiny). Pokračuje sa formou skupinovej práce v postupne sa zväčšujúcich, „nabaľujúcich“ sa pracovných tímoch (nabaľujúca sa snehová guľa – nabaľujúce sa informácie). Skupiny

sa postupne zväčšujú, téma a cieľ vyučovania zostávajú rovnaké. Je to výborná vyučovacia metóda použiteľná vo väčšine vyučovacích predmetoch na všetkých typoch škôl a všetkých stupňoch. Touto metódou môže pracovať celá trieda. Výsledné pracovné tímy tvoria skupiny s približne 8 žiakmi (môžu byť väčšie alebo menšie).

Bzučiace skupiny

Cieľom metódy je aktivizácia študentov po dlhšom časovom úseku bez aktivity. Vhodné je kombinovať túto metódu napríklad s metódou vysvetľovania. Študenti zvyčajne v priebehu určeného časového limitu prediskutujú tému vo dvojiciach a potom môžu nasledovať odpovede na ich otázky. Je veľmi podobná metóde snehová guľa, od ktorej sa líši v úvodnej časti. Zásadný rozdiel spočíva v tom, že v tomto prípade prácu začína vždy viac žiakov, minimálne dvaja alebo štyria. Dochádza tak k vzájomnému ovplyvňovaniu a spolupráci už od začiatku práce.

Brainstorming

Cieľom prvej fázy je vyprodukovať čo najväčšie množstvo nápadov na určenú tému. V tejto fáze nesmie nikto nikoho kritizovať, smiať sa mu alebo iným spôsob rušiť. Všetko sa len zapisuje. Prvé nápady v poradí bývajú väčšinou racionálne a dosť konvenčné, ale po určitej dobe sa začne uvoľňovať napätie a zvyšuje sa fantázia detí. Zrazu začnú prichádzať nové, netradičné, iracionálne až absurdné myšlienky. V tejto fáze aktivitu môže sprevádzať aj smiech, uvoľnenie a pozitívne emócie. Všetky nápady sa sústavne zapisujú.

V druhej fáze brainstormingu by mali platiť nasledujúce pravidlá:

Žiaci môžu hovoriť čokoľvek, čo im napadne.

Nápady nehodnotíme a nekritizujeme.

Zapisujeme každý nápad bez výnimky.

Čím viac nápadov, tým lepšie.

Účasť na brainstormingu je dobrovoľná. Nemusia mať všetci nápady.

V brainstormingu pokračujeme dovtedy, kým sa objavujú nápady.

Existuje viacej variantov brainstormingu. Napríklad:

frontálny brainstorming,

skupinový brainstorming,

brainwritting alebo individuálny brainstorming,

otázkový brainstorming,

pingpongový brainstorming,

Hobo metóda,

Gordonova metóda,

kolotočový brainstorming,

brainstorming s putujúcimi papiermi,

rolestorming.

Strom rozhodnutí

Aktivizujúca metóda Strom rozhodnutí patrí medzi heuristické metódy – „objaviteľské“, ktoré využívajú skúsenosti i tvorivé schopnosti žiakov. Táto metóda je jednou z techník rozhodovania sa prebiehajúca v týchto fázach:

1. *Identifikácia problému.*
2. *Určenie kritérií pre výber vhodného riešenia problému, teda či je možné nejaké riešenie, a keď je, či je realizovateľné, keď je realizovateľné, aké možnosti riešenia sa otvárajú.*
3. *Tvorba variantov možných riešení a zápis do stromu rozhodnutí.*
4. *Hodnotenie variantov riešenia. Pozitíva a negatíva každého riešenia.*
5. *Výber vhodného riešenia.*
6. *Formulácia rozhodnutia s možnými pozitívnymi a negatívnymi dôsledkami.*
7. *Uskutočnenie rozhodnutia.*

ZDROJE:

Lokšová, I., Lokša, J.: Tvorivé vyučovanie

Grecmanová, H.: Podporujeme aktívni myšlení a samostatné učení žáků

Projekt Orava v praxi. Občianske združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní.

Petty, G.: Moderní vyučování - praktická příručka.

Mgr. Szóke: Aktualizačné vyčovacie metódy - situačná, inscenačná

SITUAČNÁ METÓDA

Podstata tejto metódy, nazývanej tiež prípadová štúdia, spočíva v tom, že účastníci zasadnutia obdržia **opis** istej **situácie** alebo prípadu z oblasti výchovy, vzdelávania, medziľudských vzťahov, výroby, obchodu, práva atď. Opis situácie obsahuje niekoľko úloh, ktoré majú účastníkov motivovať na riešenie problému, nájdenie východiska z opísanej situácie, či rozriešenie prípadu. Sú to otázky typu: zhodnoťte, zdôvodnite, doplňte, rozhodujte a pod. Opis situácie nemá obsahovať žiadny komentár autora, aby si účastníci urobili vlastný názor na riešený problém bez akýchkoľvek vplyvov. **Formy opisu** situácie môžu byť rôzne: písomná, magnetofónový záznam, videozáznam, film, fotografie, atď.

Po oboznámení sa s obsahom prípadu, situácie majú účastníci niekoľko minút na **kladenie otázok**, na ktoré odpovie vedúci zasadnutia (učiteľ, lektor) len vtedy, ak sa dotýkajú takých informácií, ktoré sú nevyhnutné pre riešenie, zbytočne opis situácie neatomizujú, alebo ktoré sa nedostali do opisu pre chyby

pri jeho zhotovovaní. Príliš podrobný opis totiž skôr skomplikuje analýzu situácie, než ju uľahčí. Pri odpovediach treba tiež dbať na to, aby obsahovali len informácie vyplývajúce priamo z otázky. Na etapu kladenia otázok sa odporúča stanoviť časový limit. Ako aktivizujúci činiteľ pôsobí skutočnosť, keď na niektoré otázky odpovedajú účastníci zasadnutia (žiaci) a nie vedúci (učiteľ). Treba sa vyvarovať nanucovaniu vlastných názorov niektorými účastníkmi a ich uprednostňovaniu pri kladení otázok.

Po vyčerpaní otázok nasleduje **etapa spoločného hľadania optimálneho východiska** z opisu situácie, prípadu, t.j. riešenie problému. K tomu je potrebné vyčlenenie podstatných údajov od nepodstatných, výber overených faktov súvisiacich s riešeným problémom, výber kritérií pre zhodnotenie riešenia a vytvárania návrhov riešení. Riešenia musia vychádzať z opisu situácie či prípadu, obsahu odpovedí na otázky v diskusii, ktorá nasledovala po opise situácie, z prijatých kritérií správnosti riešenia.

Na záver sa prijme **optimálne riešenie** (napr. aj hlasovaním). Ak opis situácie, prípadu vychádzal zo skutočnosti, porovná sa navrhované riešenie s realizovaným. Situačnú metódu možno aplikovať vo vyučovacom procese na všetkých typoch a stupňoch škôl.

INSCENAČNÁ METÓDA

Nedostatkom situačnej metódy je jej statickosť. Už opísaná situácia či prípad sa nezmenia, i keď sa v diskusii ukáže snaha či potreba vplývať na ne alebo ich transformovať. Preto je pochopiteľná snaha vytvoriť dynamické metódy, v ktorých by žiaci, študenti, vzdelávaní mohli vplývať na zmenu situácie či prípadu, alebo sa ich dokonca priamo zúčastniť.

Takouto metódou je inscenačná metóda. Jej podstata spočíva v tom, že niektorí alebo aj všetci vzdelávaní budú hrať (inscenovať) určité roly, t.j. zinscujú určitú situáciu. Potom sa v diskusii pokúsia nájsť východisko zo situácie, t.j. nájsť riešenie problému. Ide teda o simuláciu situácií alebo procesov, ktoré sa stali, alebo sa môžu prihodiť v skutočnosti. Rozhodnutia či jednotlivé činnosti (etapy riešenia problému) sa realizujú podľa rovnakých zásad ako v skutočnosti. Výhodou tejto metódy, okrem jej dynamickosti, je aj emocionálne zaangažovanie vzdelávaných. Aj inscenačná metóda má vo vyučovacom procese i v ďalšom vzdelávaní učiteľov široké uplatnenie.

Napríklad pri preberaní ľudských práv vzťahujúcich sa na ekonomickú a sociálnu oblasť učiteľ použije inscenačnú metódu: Jeden zo žiakov hrá rolu zamestnanca podniku, prezentuje názory zamestnancov, chcú vyššie platy, lepšiu zdravotnícku a sociálnu starostlivosť, rekvalifikačné kurzy atď. Druhý žiak hrá rolu riaditeľa podniku a argumentuje, že podnik nemá dostatok financií a pod. Ako vyriešiť túto situáciu nenásilným spôsobom? Odpoveď majú nájsť žiaci.

Zdroje: [Turek, I.: Zvyšovanie efektívnosti vyučovania. Bratislava 1997](#)

3. Výmena skúseností.

- **Mgr. Anna Škôrňová:** Zo spomínaných aktivizujúcich metód využívame na hodinách slovenského jazyka a literatúry :

✓ **Hranie rolí** – je to metóda, ktorá nie je náročná pre vyučujúceho, ale pomerne náročná pre žiakov. Dôraz sa kladie na schopnosť vcítiť sa do zadanej úlohy a čo najvernejšie ju zahrať. Túto metódu môže využívať celá trieda. Zvyčajne však rozdeľujem žiakov do skupín.

✓ **Kruhy** - žiaci sedia v kruhu a vyjadrujú sa k danej téme jeden po druhom.

Metóda kruhu môže byť využitá na hodnotenie, na riešenie problému, na motiváciu, na zoznamovanie sa ...

✓ **Brainstorming** - Cieľom je vyprodukovať čo najväčšie množstvo nápadov na určenú tému. Nikto nikoho nekritizuje, nesmeje sa ... Všetky nápady sa zapisujú. Prvé nápady v poradí sú väčšinou racionálne, ale po určitej dobe sa začne uplatňovať fantázia detí. Všetky nápady sa sústavne zapisujú. V druhej fáze brainstormingu by mali platiť nasledujúce pravidlá:

1. Žiaci môžu hovoriť čokoľvek, čo im napadne.
2. Nápady nehodnotíme a nekritizujeme.
3. Zapisujeme každý nápad bez výnimky.
4. Čím viac nápadov, tým lepšie.
5. Účasť na brainstormingu je dobrovoľná. Nemusia mať všetci nápady.
6. V brainstormingu pokračujeme dovtedy, kým sa objavujú nápady.

✓ **INSERT** - Je to jedna zo základných metód kritického myslenia, ktorá sa využívame pri čítaní náučného textu. Pri čítaní sa využíva systém značiek, pomocou ktorých sa žiak sústreďuje na informácie v texte. Značky pomáhajú žiakovi pri vnímaní jednotlivých informácií. Učí sa tak premýšľať nad textom.

Žiaci počas tichého čítania porovnávajú to, čo sa dozvedia v texte s tým, čo už vedia, čo už niekde čítali, počuli alebo videli. Pri tichom čítaní môžeme využívať na označenie myšlienok tieto symboly :

☺ TOTO SOM VEDEL(A)

+ TOTO SOM SA DOZVEDEL(A) TERAZ

_ TOTO JE INAK,AKO SOM SI MYSLEL(A)

? TOMUTO NEROZUMIEM

* TOTO JE VEĽMI DOLEŽITÉ

✓ **Postup 3 - 2 - 1**

Pri tejto stratégii žiak vyhodnocuje získané informácie v týchto krokoch:

1. Žiak vyhladá 3 informácie, ktoré považuje za dôležité.
2. Žiak vyhladá 2 informácie, ktoré ho zaujali.
3. Žiak vypíše 1 vec, na ktorú v texte nenašiel odpoveď.

✓ **Postup 5-4-3-2-1**

Najprv si žiak prečíta text a potom z neho získava nasledujúce informácie:

- A. 5 nových informácií,
- B. 4 informácie, ktoré sa týkajú hlavnej myšlienky textu,
- C. 3 nové slová, ktoré našiel v texte,
4. 2 informácie, ktoré už poznal,
5. 1 vec, na ktorú nenašiel odpoveď.

Mgr. Jana Cikraiová a p. Stanislava Vetráková: Prezentované aktivizujúce metódy ich oslovili, niektoré si aj vyskúšali. Pozitívne sa vyjadrili sa na ich využívanie v pedagogickej praxi a v budúcnosti ich určite využijú pri plánovaní výchovno – vzdelávacieho procesu..

Mgr. Libiaková: Členom PgK Prírodoveda prezentovala praktické ukážky aktivizujúcich metód, ktoré aplikovala v rámci výchovno – vzdelávacieho procesu v 3. a 4. ročníku: hry na pozornosť – Farby; hra na pamäť – Zopakuj a povedz; Hra bez slov; Snehová guľa.... Uvedené aktivity si členovia vyskúšali na zasadnutí klubu, konaného dňa 28. 04. 2021.

Mgr. Kovalančíková : Uviedla praktické ukážky aktivizujúcich metód uplatňovaných vo výchovno – vzdelávacom procese ISCED1 a ISCED2.

Sieť závislostí

Postup:

1. Každý žiak si pripraví zoznam osôb, od ktorých počas bežného dňa v niečom závisí. V časovej postupnosti od rána opíše v čom to spočíva, napríklad mama – raňajky, pekár – chlieb,... (15-20 min). 2. Žiaci sa náhodným spôsobom rozdelia do 4-člených skupín (aktivity na vytváranie skupín na s. 12).

V novovytvorených skupinách diskutujú o svojich zoznamoch a porovnávajú si ich. Keď v zozname ostatných členov skupiny nájdú niečo, čo platí aj o nich, zoznam si doplnia a sadnú si na miesto. 3. Žiaci pokračujú diskusiou a reflexiou vo veľkej skupine.

Príklad otázok: Našli ste niečo spoločné s ďalšími členmi vašej skupiny? V čom ste sa odlišovali? Našli ste sa vzájomne v niektorom zozname? Od koho závisia ľudia, ktorí sú vo vašom zozname? Našli ste rôzne úrovne a povahu závislosti medzi ľuďmi? (blízki ľudia, vzdialení ľudia, ľudia vytvárajúci nejaké produkty, ktoré využívame a pod.) 4. Žiaci môžu následne znázorniť (kresbou, na počítači, špagátom a pod.) svoju pavučinu vzťahov, ktorá bude odrážať skutočnosti zistené v priebehu diskusie. 2. Svet v triede

Postup: 1. Žiaci pracujúci vo dvojiciach dostanú 15 minút na to, aby našli čo najviac druhov surovín, ktoré sa nachádzajú v triede. Materiály môžu byť neviditeľné, ako meď v elektrickom vedení, či ropa v umelých vláknach svetrov. Taktiež sa započítajú viditeľné materiály, ako je napr. drevo v laviciach. 2. Po uplynutí 15 minút môžu žiaci dostať zoznam surovín a ešte 10 minút pokračujú v hľadaní. 3. Následne sa na základe údajov o ťažbe a vývoze surovín môžu pokúsiť odhadnúť, odkiaľ materiál pochádza a priradiť k predmetom ich „rodokmeň“. Tieto údaje môžu pomôcť ku skonštruovaniu mapy „sveta v triede“ (pri výrobe mapy používame papierové šípky alebo farebné nite a špendlíky). Aktivitu možno realizovať v náročnejšej verzii pre starších žiakov 2. stupňa základnej školy alebo stredných škôl.

Variant 1: Každý žiak dostane pridelené určité krajiny. Úlohou žiaka je preskúmať export krajín a odhadnúť, akou mierou každá krajina prispela do „materiálovej bilancie triedy“.

Variant 2: Žiaci môžu na jednotlivé predmety v triede lepiť štítky s odhadom pôvodu surovín potrebných k výrobe predmetu. Potom hľadajú informácie na internete, aby potvrdili alebo upravili pôvodný odhad.

4. Po ukončení aktivity, učiteľ vedie reflexiu.

Príklady otázok: Ako sa vám hľadali materiály? Čo vám najviac pomáhalo pri hľadaní? Materiály z ktorých krajín sa nachádzajú v triede? Z ktorej krajiny je najviac materiálov? ...

Sci-fi

Žiaci si prečítajú rôzne krátke vedecko-fantastické poviedky. Úlohou žiakov je posúdiť tieto poviedky z hľadiska toho, či poviedka pomohla pochopiť alebo poukázať na dôležitý fakt týkajúci sa budúcnosti. Diskutujú o svojich názoroch, využívajú argumentáciu na ich podporenie.

Postavme sa na čiaru

Aktivita je zameraná na zisťovanie toho, aké majú žiaci názory, na vyjadrovanie vlastných názorov a na argumentovanie. Diskutujú v dvojiciach, prípadne v trojiciach. Diskusné skupinky sa vytvárajú pomocou pohybovej aktivity – Postavme sa na čiaru.

Postup: Načrtne problém, ktorý vyjadríme protikladnými výrokmami, napr.: „Sci-fi poviedky nám presvedčivo ukazujú, ako sa svet bude v budúcnosti vyvíjať“ (žiaci veria/čiastočne veria tomu, čo poviedky predpovedajú). „Sci-fi poviedky nám neukazujú presvedčivo, ako sa svet bude v budúcnosti vyvíjať“ (žiaci neveria/čiastočne neveria predpovediam v poviedkach). Postavia sa na čiaru (priamku), napr. od tabule k stene, čelom k oknu. Pri tabuli stoja tí, ktorí sa stotožňujú s prvým výrokmi, na druhom konci tí, ktorí sa stotožňujú s druhým výrokmi. Medzi tieto krajné body sa postavia tí, ktorí viac alebo menej súhlasia s niektorým z výrokov. Potom sa čiara v strede pomyselne preklopí (obidvomi polovicami k sebe) a žiaci v skupinách (zástancovia dvoch rôznych názorov) spolu diskutujú, argumentujú, parafrázujú, snažia sa pochopiť rozdielne stanovisko druhých.

Udržme balón vo vzduchu

Postup: Žiaci jeden kruh v triede alebo v inom priestore. Nafúknutý balón si posúvajú jemnými údermi tak, aby čo najdlhšie vydržal vo vzduchu bez spadnutia. Nikto sa balóna nesmie dotknúť dvakrát za sebou skôr, pokiaľ sa všetci nevystriedajú. Skupina spolupracuje, aby čoraz dlhší čas udržala balón vo vzduchu. Precvičujú si osobnú zodpovednosť a spoluzodpovednosť za splnenie úlohy skupiny.

Reflexia: Ako sa vám darilo? Aké životné zručnosti ste použili, aby ste predĺžili čas balóna vo vzduchu? Čo vám najviac pomohlo? Koho chcete oceniť?

Skladačka

Postup:

1. Predpokladajme, že pracujete so 4-člennými skupinami, potom vybraný text rozdeľte na štyri približne rovnako rozsiahle časti a každú časť, tak ako ide text za sebou, očísľujte od 1 do 4.

2. Vytvorte štyri pracovné stanovištia v rohoch triedy, ktoré taktiež označíte číslami 1, 2, 3, 4. Rozdelený a očíslovaný učebný text položte v potrebnom množstve na stanovištia. Na stanovištiach budú v prvej fáze aktivity pracovať tzv. študijné skupiny.

Keď napr. pracujete s piatimi štvorčlennými skupinami, na stanovište číslo jedna položíte 5 častí textu s číslom 1, na stanovište číslo dva ďalších päť častí textu s číslom 2 atď. 10

3. Pred vytvorením študijných skupín žiaci sedia v „domovských“ (predtým vytvorených) skupinách po štyroch. Rozpočítajú sa – 1, 2, 3, 4 a zapíšu si svoje číslo do zošita alebo na samolepku a prilepia, napríklad na ruku. V triede bude päť žiakov s číslom jedna, päť s číslom 2 atď.

4. Po rozpočítaní v „domovských“ skupinách celej triede vysvetlite proces skladačky, aby žiaci vedeli, o čo ide a čo je ich úlohou: Každý zo skupiny je zodpovedný za to, že si osvojí svoj učebný text (v učebnej skupine, napr. žiak s číslom 1 v študijnej skupine č. 1 atď.) a neskôr ho ostatným v skupine vysvetlí. Postupuje sa od člena skupiny s číslom 1 až po člena s číslom 4. Keď každý člen skupiny vysvetlí ostatným svoj text – všetci budú vedieť všetko.

5. Po rozpočítaní a vysvetlení podstaty skladačky žiaci odídu na príslušné stanovištia – jednotky na stanovište č. 1, dvojky na stanovište č. 2. atď., kde si najskôr individuálne a potichu preštudujú „svoje“ časti učebného textu. Určte čas na štúdium podľa zložitosti textu, 5 až 10 minút. Prechádzajte od skupiny k skupine a pomáhajte porozumieť podstate textu, ale len keď je to skutočne potrebné. Prípadne fungujte ako expert, ktorý podá vysvetlenie počas študijného času, ktorý žiakom dáte. Expertami môžu byť aj dopredu pripravení žiaci, napr. keď je taký počet žiakov, že nie je možné vytvoriť rovnako početné, t.j. štvorčlenné skupiny. Prípadne to riešime tak, že niektorí žiaci majú viac častí skladačky, alebo jednu časť majú napr. 2 žiaci, ktorí sa dopĺňajú pri výklade.

6. Po individuálnom prečítaní textu sa žiaci na stanovištiach porozprávajú o informáciách vo svojom texte a vzájomne si ho interpretujú.

7. Keď skončí študijný čas, vrátia sa do pôvodných skupín a postupne vlastnými slovami oboznámia ostatných s informáciami, ktoré sa naučili. Postupujú od č.1 po č. 4, aby sa nestratila súvislosť textu.

8. Po skončení vysvetľovania jednotlivých častí textu v skupinách, umožnite celotriednu diskusiu. Prípadne môžete žiakov požiadať, či chce niekto zreprodukovat', čo sa naučil.

9. V závere venujte čas reflexii a oceňovaniu.

Diskusia: - Čo nové ste sa dozvedeli? - Čo z obsahu textu považujete za najdôležitejšie a prečo? - Do akej miery ste si zapamätali, čo vás učili druhí?

Reflexia: - Ako ste sa cítili pri práci v študijnej skupine? - Aký pocit ste mali zo seba, keď ste v svojej pôvodnej skupine učili ostatných? - Čo by ste mohli urobiť inokedy lepšie?

Ocenenie: - Oceňujem spôsob, akým si nám (meno) vysvetlil, čo si sa naučil, - (oslovenie), veľmi mi pomohlo, keď si mi v študijnej skupine povedal svoj názor a pod.

Text využitý v skladačke: Globálne otepľovanie

Časť 1

Globálne otepľovanie je problémom, o ktorom sa v súčasnosti hovorí veľmi veľa. Vo všeobecnosti je termín globálne otepľovanie definovaný ako zvýšenie priemernej teploty oceánov a atmosféry v mierke celej planéty počas viacerých rokov. V užšom význame sa tento termín používa na klimatické zmeny pozorované na prelome 20. a 21. storočia.

Od konca 19. storočia sa priemerné teploty zvýšili o 0,2 až 0,6 °C. Najmä v posledných 25-50 rokoch sa na globálnom otepľovaní v značnej miere podieľa činnosť človeka, a to najmä emisie skleníkových plynov, ako napríklad oxid uhličitý (CO₂).

Hoci diskusie ohľadom globálneho otepľovania sa často sústreďujú najmä na teplotu, klimatické zmeny môžu priniesť aj zmeny iných geografických prvkov, zahŕňajú zvýšenie hladiny morí, extrémne zrážky a iné. Tieto zmeny môžu spustiť rôzne ničivé javy, ako potopy, suchá, veľké horúčavy, zníženie poľnohospodárskych výnosov, ale aj extrémne okolnosti spôsobujúce masové vyhľadanie populácie.

Časť 2

V súvislosti s globálnym otepľovaním sa najčastejšie spomína skleníkový efekt. Je to zachytávanie dlhovlnného (tepelného a infračerveného) žiarenia zemského povrchu skleníkovými plynmi (najmä vodná para, ozón O₃, oxid dusný N₂O, metán CH₄, oxid uhličitý CO₂ a antropogénne freóny). Tieto plyny dobre prepúšťajú krátkovlnné a viditeľné žiarenie slnka a spätne zachytávajú časť dlhovlnného tepelného žiarenia odrazeného od zemského povrchu. Tento jav je prirodzený, odhaduje sa, že bez neho by bola priemerná zemská teplota o 14 až 36 °C nižšia. Ak sa však zvyšuje množstvo skleníkových plynov v atmosfére, zvyšuje sa aj skleníkový efekt, výsledkom čoho je väčšie množstvo tepelnej energie, ktorá zostáva na Zemi, čo vedie k zvyšovaniu priemernej teploty.

Ak sledujeme množstvo CO₂ v atmosfére počas posledných 400 000 rokov, jeho rapidný nárast nastal od začiatku priemyselnej revolúcie. Prirodzené množstvo CO₂ v atmosfére sa odvtedy rapídne zvýšilo, najmä vinou emisií produkovaných spaľovaním fosílnych palív (uhlie, ropa, drevo, plyn) a technologických emisií výrobných procesov.

Časť 3

Zvyšovanie koncentrácie atmosferického CO₂ je čiastočne vyvažované oceánmi a vegetáciou, ktoré sú prirodzenými studňami uhlíka. CO₂ je absorbovaný morskými vodami a fotosyntézou rastlín. Preto k zvyšovaniu obsahu CO₂ v atmosfére prispieva aj zmena využitia zemského povrchu, najmä odlesňovanie.

Tvrdenie o ľudskom (antropogénnom) vplyve na klimatické zmeny prostredníctvom produkcie CO₂ je však spochybiteľné, pretože neberie do úvahy iné zdroje klimatického záznamu z posledného

tisícročia, kde sa objavuje výrazne teplé obdobie v prvej štvrtine tisícročia (cca 1000-1250) s priemernými teplotami dokonca vyššími ako sú súčasné a následný nástup malej ľadovej doby (cca 1350-1850) súvisiacej so zmenami v slnečnej činnosti a slnečnom magnetickom poli (Spörerovo minimum cca 1450-1550, veľmi výrazné Maunderovo minimum 1645-1715 -na polstoročia prakticky zmizli pozorovateľné slnečné škvrny, Daltonovo minimum 1790-1820).

Rôzne vedecké správy poukazujú aj na vzťah medzi globálnym otepľovaním a zvýšením hodnôt CO₂ v atmosfére, ale s opačnou väzbou príčin a následkov. To znamená, že nie zvýšenie hladiny CO₂ spôsobuje otepľovanie, ale nárast teplôt spôsobuje následné zvýšenie hladiny CO₂ v atmosfére.

Ing. Horváthová: Oboznámila členov klubov s variáciami brainwritingu, ktoré využíva v praxi.

Námet 1: Každý žiak má papier, na ktorý môže v určitom čase napísať, napr. najviac 3 nápady, potom papier na znamenie posunie dohodnutým smerom ďalej a pokračuje na papieri od spolužiaka.

Námet 2: Rozdelíme žiakov na skupiny po štyroch, ktorí sedia spolu. Každá skupina dostane papier A3, alebo až A2, ktorý je poskladaný na spôsob harmoniky. Členovia skupiny postupne 21 píšú odpovede na jeden riadok „harmoniky“, ktorý ohnú tak, aby ho ostatní nevideli. Papier si posúvajú v smere hodinových ručičiek viac kôl, kým ešte majú nápady. Potom sa nápady v skupinách prečítajú a uskutoční sa výber

Svet v komore Žiaci v skupine si napíšu zoznam potravín, ktoré majú v komore, v chladničke, mrazničke a zaznačia si pôvod krajiny každej potraviny. Výsledky môžu dokumentovať vo forme mapy. Pravdepodobne sa vyskytnú isté problémy, pretože niektoré výrobky pochádzajú z inej krajiny, ako sú spracované. Na tomto príklade môžeme ukázať systém primárneho, sekundárneho a terciárneho priemyslu a spôsoby akými „prvý svet“ narába s „krajinami tretieho sveta“. Podobne môžeme realizovať iné prieskumy: „svet v skrini“, „v kúpeľni“, „v obchodnom dome“.

Svet v záhrade Pomocou botanických a záhradníckych príručiek/kníh žiaci skúmajú pôvod jednotlivých rastlín pestovaných v záhradách a vysadených v parkoch. Žiaci sa môžu pokúsiť zistiť, ako k nám rastliny prišli, získať informácie o súčasnom obchode s rastlinami. S výsledkami oboznámia ostatných žiakov.

AKCEPTOVANIE ODLIŠNOSTÍ – PRÍKLADY AKTIVÍT

Problém deviatich bodiek – aktivita vhodná pre individuálnu prácu Cieľ: je zameraná na rýchle cvičenie, ktoré ukáže hranice nášho myslenia Čas: 15-30 minút List papiera s nasledovným nákrešom: Postup: každému žiakovi dáme jednu kópiu nákresu. Požiadame ich, aby pracovali samostatne a spojili deväť bodiek štyrmi rovnými čiarami, nemôžu však zdvihnúť pero z papiera. Pero môžu zdvihnúť len vtedy, keď dokončia kresbu štyroch spojených rovných čiar. Po chvíli sa spýtame, či niekto prišiel na riešenie a pozrieme sa, ako bolo prevedené. Existuje iba jedno riešenie. Následne so žiakmi zistujeme, prečo bolo zložitá nájsť riešenie úlohy. Uvedieme, že ľudia majú tendenciu mať obmedzenú predstavu o veciach a že niekedy musíme zájsť až za hranice, najmä v prípadoch, keď sa interkultúrne učíme. Naše vlastné štandardné perspektívy sú vždy kultúrne ovplyvnené a môžu byť pri hľadaní riešenia v interkultúrnom (multikultúrnom) prostredí závažným obmedzením. Potrebujeme si vytvoriť širší obraz. Táto aktivita veľmi dobre funguje ako doplnok multikultúrneho vzdelávania.

Mgr. Brndiarová: Brainstorming na hodine prírodovedy- téma Lesné spoločenstvo. Aktivita je vhodná po úplnom prebratí tematického celku, keď žiaci ovládajú prebraté učivo. Žiaci dostanú väčší počet prázdnych lístkov, na ktoré samostatne v časovom limite píšú slová, ktoré ich napadnú k tejto téme. Potom si lístky

spoločne prečítajú a rozdeľujú ich podľa určených kritérií, napr. Čo patrí k zvieratám?, Čo priradíme k rastlinám?, Čo patrí do neživej prírody?,...

Mgr. Szóke: Ilustračne uviedol nasledovné ukážky:

Príklad 1: Na pochopenie Všeobecnej deklarácie ľudských práv a postupu pri ich uplatňovaní učiteľ uvedie takúto situáciu: Skúste sa vžiť do roly Márie N., ktorá je známou novinárkou. V renomovaných novinách uverejnila článok, v ktorom obvinila popredného verejného činiteľa z korupcie. Nasledujúcu noc ju neznámi ľudia uniesli a ukryli na neznámom mieste. Nikto nevie, kde je novinárka, nikto nič nepodniká na jej záchranu, hoci je nezvestná už niekoľko dní.

Úlohou žiakov je: Určiť, ktorých ľudských práv je Mária N. zbavená, napísať list do novín vyzývajúci na jej záchranu. Vžiť sa do postavenia a Márie N. napísať v jej mene list ministrovi spravodlivosti. Určiť, ktorá inštitúcia OSN sa špecifikuje na takéto prípady a čo má obsahovať zoznam o zmiznutej osobe.

Príklad 2: Pri preberaní problematiky diskriminácie žien učiteľ opísal takúto situáciu: Riaditeľ podniku má určiť schopného mladého pracovníka na kurz pre manažérov. Do úvahy prichádzajú Jozef a Eva. Eva je bystrejšia a usilovnejšia ako Jozef, ale pred mesiacom sa vydala. Riaditeľ vybral na kurz Jozefa, pretože podľa jeho názoru je pravdepodobné, že Mária bude mať dieťa, bude preto chýbať v zamestnaní aspoň jeden rok a aj neskôr bude často chýbať kvôli opatere dieťaťa.

Úlohy pre žiakov: Možno postup riaditeľa považovať za diskrimináciu žien? Zdôvodnite svoju odpoveď. Ak áno, o aký typ diskriminácie ide a ktoré ľudské práva Evy boli porušené?

Príklad 3: Pri preberaní práv dieťaťa učiteľ rozdá žiakom rôzne fotografie (alebo premietne video film) zobrazujúce deti v rôznych situáciách, ako žobrujú, ťažko pracujú, je ich veľa v malej domácnosti, sú zle oblečení, podvyživené a pod. Žiaci rozdelení do malých skupín majú určiť, čo jednotlivé fotografie vyjadrujú, aké práva dieťaťa sú v zobrazených situáciách porušené a ako by sa deťom dalo pomôcť.

Príklad 4: Pri výcviku učiteľov na vyučovanie ľudských práv bola použitá situačná metóda v tejto podobe: "Jeden z Vašich kolegov potrebuje pomoc pri riešení tohto problému: Má v triede žiaka Petra J., ktorého spolužiaci šikanujú. Kolega vysvetlil žiakom, že šikanovanie je trestné a zakázal im Petra N. ďalej šikanovať. Teraz už kolega nie je očitým svedkom šikanovania, ale má pocit, že sa tak deje za jeho chrbtom. Peter N. je utiahnutý, bojzlivý, nerozpráva sa cez prestávky so spolužiakmi, ale utiahne sa do kúta, čím ďalej od ostatných. Kolega chce Petrovi pomôcť: ale nevie ako." Skúste poradiť kolegovi. Ktoré ľudské práva

	Petra	N.	boli	porušené?
--	-------	----	------	-----------

Príklad 5: Existuje celý rad možností ako využiť situačnú metódu v ďalšom vzdelávaní učiteľova v zefektívňovaní práce školy.

- Napríklad na zasadnutí predmetovej komisie opíšeme ústnu odpoveď žiaka pri tabuli a jeho klasifikáciu učiteľom. Bola známka spravodlivá? Ako postupovať pri objektívnom hodnotení žiackych výkonov?
- Opíšeme činnosť riaditeľa školy, napr. vo forme snímku pracovného dňa. Riaditeľ sa pritom neustále sťažuje na preťaženosť. Je jeho denný režim správny? Nemohol niektoré z činností dať urobiť svojim podriadeným či prijať rozhodnutie až po vypočutí ich názorov?
- Opíšeme istú konfliktovú situáciu, ku ktorej došlo v triede medzi učiteľom a niektorým žiakom alebo medzi riaditeľom školy a učiteľom. Aké rozhodnutie mal prijať učiteľ, riaditeľ?

4. Diskusia:

Vyučujúci si navzájom:

- prezentovali viaceré možnosti aktivizujúcich metód vo výchovno – vzdelávacom procese na ISCED1 a ISCED2,
- hodnotili prínosy a negatíva efektívnej spolupráce v rámci pedagogického klubu,
- ponúkli kolegom možnosti inšpirovania sa,
- zhodnotili efektívnosť spolupráce medzi jednotlivými pedagogickými klubmi – Prírodoveda a Čitateľská gramotnosť,
- Mgr. Kovalančíková poďakovala členom Pedagogického klubu Prírodoveda a PgK Čitateľská gramotnosť za zaujímavé a praktické príspevky.

5. Závery a odporúčania:

- Dbáť na vzťahy v školskom prostredí, ich vplyv na výchovnovzdelávací proces.
- Aplikovať do výchovno – vzdelávacieho procesu aktivizujúce metódy.
- Vzájomne spolupracovať pri príprave výchovno – vzdelávacieho procesu a pedagogického klubu.
- Dôkladne poznať potreby a vlastnosti žiakov v kontexte školských a mimoškolských činností.
- Po skončení výchovno – vzdelávacieho procesu vyvodiť závery a urobiť potrebné opatrenia.
- Pri interakcii klásť dôraz na podporu interpersonálnych vzťahov, na vytváranie vzťahov a väzieb vedúcich k vzájomnej pomoci, vzájomnej úcte, starostlivosti o iného, ale aj predchádzaniu negatívnych vzťahov – neochote pomôcť, nezaujem o spoluprácu v pedagogickom kolektíve, nezaujem o spoluprácu s rodičmi.

- Vzhľadom k tomu, že v inkluzívnom prostredí sa častejšie stretávame s rôznorodými skupinami, je potrebné venovať pozornosť i medziskupinovému vzťahom – spolupráci medzi skupinami v triede, kooperácii pri učení, spolupráci medzi odbornými a pedagogickými zamestnancami.
- Využívať metódy a formy práce podporujúce inkluzívne vzdelávanie.
- Sledovať a dodržiavať platnú legislatívu.
- Zamerať sa na aktivity na rozvíjanie prírodovednej gramotnosti a zároveň aj funkčnej gramotnosti.
- Pripraviť materiály pre budúce stretnutie pedagogického klubu:

Téma stretnutia: Práca s knihou – náučná literatúra pre deti a mládež

Rámcový program stretnutia:

1. Marec – mesiac knihy – návrh podujatí so zameraním na čítanie s porozumením, na prácu s knihou.
2. Výmena skúseností.

Vypracoval (meno, priezvisko)	Mgr. Kamila Kovalančíková , koordinátor PgK Prírodoveda
Dátum	29. 04. 2021
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Mgr. Ľubica Henčová
Dátum	
Podpis	